

УДК: 378.147

DOI: <https://doi.org/10.32366/2523-4269-2021-75-2-192-200>

Уткіна Галина Анатоліївна,
кандидат економічних наук, доцент
(Донецький державний університет
внутрішніх справ, м. Кривий Ріг)
ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-7513-4407>

Дацюк Тетяна Кузьмівна,
кандидат історичних наук
(Донецький державний університет
внутрішніх справ, м. Кривий Ріг)
ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-1708-076X>

ДЕЯКІ АСПЕКТИ РЕФОРМУВАННЯ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

У статті проаналізовано сучасний стан реформування юридичної освіти в Україні. Розглянуто напрями та методи реформування вітчизняної системи правничої освіти з урахуванням вимог проєвропейського вектору розвитку вищої освіти України. Здійснено критичний аналіз деяких положень проєкту Концепції реформування юридичної освіти, оприлюдненого для громадського обговорення на сайті Міністерства освіти і науки України. Зроблено висновок, що поступове переорієнтування вітчизняного ринку освітніх послуг на європейські стандарти якості зумовило реформування системи юридичної освіти відповідно до найкращих світових практик, але не варто забувати про власні традиції та побудову національного законодавства, нехтувати своїм потенціалом та досвідом побудови унікальних вітчизняних правничих шкіл.

Ключові слова: *освітня політика держави; вища освіта; юридична освіта; правнича освіта; реформування.*

Постановка проблеми. Юридична освіта є частиною системи спеціалізованої освіти, яка забезпечує підготовку юристів (правознавців) для роботи в державному апараті, судах, адвокатурі, народному господарстві, правоохоронних органах.

Розвиток вищої юридичної освіти в Україні бере свій початок від заснування юридичних факультетів у складі університетів, за винятком найдавнішого Львівського

університету (1661), які з'явилися в XIX ст. у Харкові (1805), Києві (1835), Одесі (1865), Чернівцях (1875).

Сьогочасний стан вищої юридичної освіти має суперечливі характеристики, кількість закладів вищої освіти (далі – ЗВО), які надають правничу освіту в Україні, сягає майже 300 закладів, тоді як до 1991 року їх було лише 6. Для порівняння: у Польщі таких ЗВО налічується 25 (з них 10 приватні), у Німеччині – 42 (один приватний), у Франції – 80, у Великій Британії – 97, у Сполучених Штатах Америки – менше 200. Необхідно зазначити, що юридична освіта не є винятком, така тенденція характерна для всього сектора вищої освіти в Україні: нині у Великій Британії існує близько 100 університетів, у Франції – близько 80, в Італії – близько 60, у Польщі – 11, а в Україні – 904 [7].

Поступове переорієнтування українського ринку надання освітніх послуг на європейські стандарти діяльності вимагає реформування системи основних принципів надання юридичної освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасним проблемам реформування української системи освіти приділялася увага в працях відомих фахівців, серед яких роботи професора, члена Національної команди експертів з реформування вищої освіти Володимира Бахрушина, першого заступника директора ДНУ «Інститут освітньої аналітики» Оксани Денисюк, провідного лектора Києво-Могилянської академії Оксани Кириєнко, кандидата економічних наук, доцента Київського національного університету імені Тараса Шевченка Максима Ситницького, наукового співробітника відділу статистики та аналітики вищої освіти ДНУ «Інститут освітньої аналітики» Оксани Чумак та багато інших. Питання реформування юридичної освіти були висвітлені в роботах провідних теоретиків у сфері освіти та практиків, зокрема, їх вивчали: Ірина Єфремова (Голова Наглядової ради Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент), Роман Шандра (доцент Львівського національного університету імені Івана Франка), Юлія Гришина (народний депутат України від політичної партії «Слуга народу», голова підкомітету з питань вищої освіти Комітету Верховної Ради з питань освіти, науки та інновацій) та інші. Проте аналіз джерельної бази та сучасні тенденції реформування системи вищої юридичної освіти в Україні вказують на недостатній рівень розробленості теми, що обумовлює її актуальність.

Метою цієї статті є аналіз стану реформування юридичної освіти в Україні та виокремлення найбільш дискусійних аспектів цього процесу.

Виклад основного матеріалу. Незважаючи на те, що термін «вища юридична освіта» широко використовується в Конституції України та законодавстві, його зміст залишається невизначеним і в різних законах тлумачиться по-різному. Переважно вищу юридичну освіту розуміють як вищу освіту магістерського рівня за спеціальностями 081 «Право» та 293 «Міжнародне право». На думку В. Бахрушина, недоцільно тлумачити поняття вищої юридичної освіти за назвами спеціальностей. Більш обґрунтованим і відповідним до практики провідних держав було б визначення: вищою юридичною освітою (на підставі норм Конституції та законів, що містять це поняття) є вища освіта, здобута за певними освітніми програмами, які під час акредитації визнані такими, що надають освіту, яка відповідає кваліфікаційним вимогам до обіймання певних посад. При цьому можуть бути передбачені особливі умови акредитації таких програм, зокрема врахування результатів єдиного державного іспиту та залучення до оцінювання програм представників професійного співтовариства [3].

На сьогодні юридична освіта має високий рейтинг на ринку освітніх послуг та розглядається абітурієнтом як запорука отримання престижних високооплачуваних професій та можливостей для роботи у сфері державного управління, судочинства та правоохоронних органах, набуття таких професій, як суддя, адвокат, прокурор. Таке ставлення спричиняє підвищений попит на ці професії, а відповідно і створює феномен множення спеціальностей юридичного спрямування в непрофільних ЗВО (рис.1). До 1991 р. правників в Україні готували 6 закладів (усі державні), 1995 р. – 96 (65 – державної і 31 – інших форм власності), 2000 р. – 163 (відповідно 116 і 47), 2002–2003 рр. – 189 (134; 55) [10].

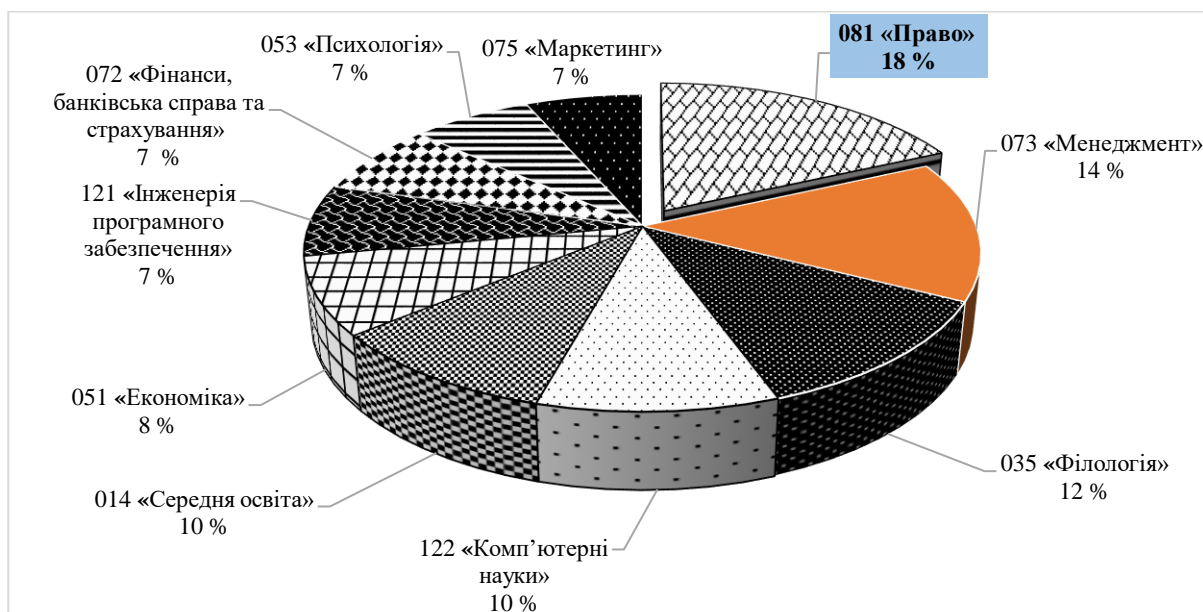

Рис. 1. Десять найбільш популярних спеціальностей за кількістю поданих заяв під час вступної кампанії 2020 року

Однак правові спеціальності потребують неабияких зусиль від здобувача, зокрема уважності, знання Конституції України й чинного законодавства, методів криміналістики, психології, цивільного, трудового, кримінального, фінансового, адміністративного права, основ економіки, організації праці, управління і виробництва, уміння використовувати комп'ютерну техніку на рівні досвідченого користувача тощо. Важливими для юриста є такі якості: відповідальність, розвинене логічне мислення, ініціативність, наполегливість, старанність, емоційна стійкість. Випускник будь-якого юридичного фаху потребує напрацювання досвіду та визначення власної спеціалізації для подальшої роботи. Ці труднощі не стають перешкодою для абітурієнтів, чисельність яких збільшується, як наслідок – упродовж останніх років відбувається зростання кількості ЗВО, які надають відповідні освітні послуги, передусім на контрактній основі. Багато фахівців вважають, що саме комерціалізація юридичної освіти стала наслідком падіння її якості, тому що більшість непрофільних ЗВО відкривали юридичні факультети без належного кадрового забезпечення.

Серед ЗВО, які нині здійснюють підготовку юристів в Україні, є:

1) класичні вузи – це, зокрема, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Львівський національний університет імені Івана Франка, Національний університет «Києво-Могилянська академія», Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, Донецький національний університет (м. Вінниця), Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара, Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, Запорізький національний університет, Сумський державний університет, Ужгородський національний університет, Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, Херсонський державний університет, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Закарпатський державний університет та ін.;

2) профільні юридичні вузи – це, наприклад, Одеська національна юридична академія, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Академія адвокатури України, Київський університет права Національної академії наук України, Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, Донецький юридичний інститут Міністерства внутрішніх справ України (нині – Донецький державний університет внутрішніх справ). Крім того, готують правознавців і такі ЗВО, як Львівський державний університет

внутрішніх справ, Харківський національний університет внутрішніх справ, Луганський державний університет внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка, Національна академія Служби безпеки України, Одеський державний університет внутрішніх справ, Харківський національний університет внутрішніх справ та ін.;

3) непрофільні вузи – технічні, економічні, педагогічні, транспортні та ін. Варто зазначити, що з-поміж ЗВО, які нині випускають юристів, значну частину становлять так звані непрофільні та інші вузи [5].

За регіонами розподіл загального ліцензійного обсягу за спеціальністю «Право» показано на рис. 2.

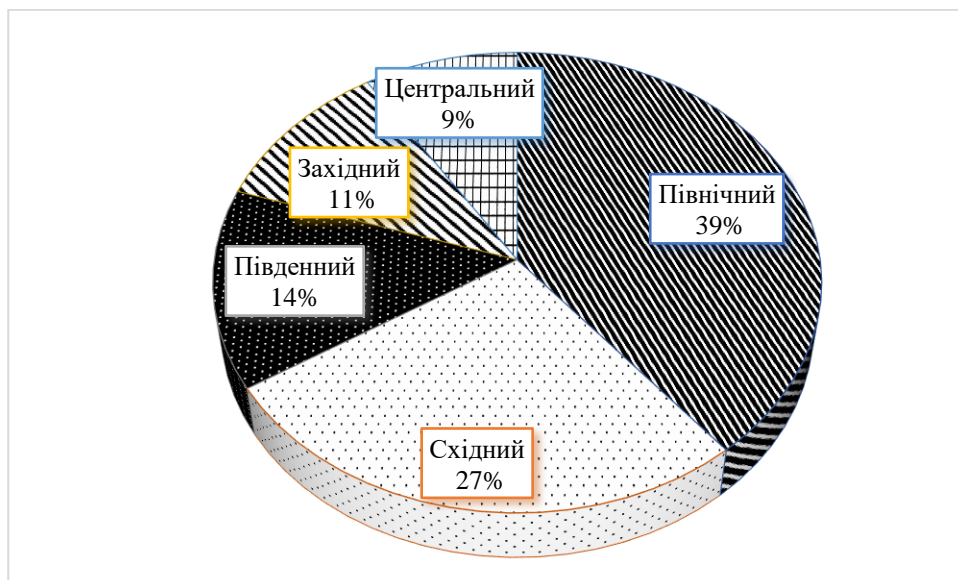

Рис. 2. Розподіл ліцензійного обсягу за регіонами України за спеціальністю «Право» станом на 2020 рік

З метою вирішення проблем якості юридичної освіти та збалансування попиту на ринку освітніх послуг Міністерством освіти і науки України (далі – МОН України) було прийнято низку новацій, а саме: збільшено прохідний бал (за умовами ЗВО у 2020 році мінімальний прохідний бал на бюджетну форму навчання за спеціальністю «Право» був визначений 150, що на 25 балів вище ніж на інші спеціальності), зменшено ліцензований обсяг відповідних спеціальностей, розроблено проєкт Концепції розвитку юридичної освіти.

Ще одним механізмом регулювання попиту та створення рівних умов на ринку освітніх послуг стало впровадження індикативної вартості навчання. Згідно з Постановою Кабінету Міністрів України № 191 від 03.03.2020 року «Деякі питання запровадження індикативної собівартості» (далі – Постанова) було розпочато поступове досягнення цінового паритету між вартістю, що сплачує держава за навчання 1 здобувача вищої освіти, та вартістю навчання за контрактом, що сплачує здобувач вищої освіти за встановленими ЗВО цінами. Індикативна вартість була застосована для 121 спеціальності у 160 закладах вищої освіти, що підпорядковані МОН України, у тому числі для спеціальності «Право». Відповідно до Постанови здійснюється поступове вирівнювання та фіксація вартості освітніх послуг з унеможливленням здешевлення. Так, у 2020 році вона становить 60 % від держфінансування на 1 здобувача вищої освіти в університеті, у 2021 році буде складати 70 %, у 2022 році – 80 %.

Ексзаступник міністра освіти і науки Єгор Стадний (2019–2020 рр.) зазначив: «Справедлива ціна на контракти дозволить підвищити якість освіти. Більше грошей – це можливість університетам інвестувати в лабораторії, а також платити вищу зарплату кращим викладачам. Водночас установа індикативної собівартості на популярні спеціальності

дозволить мотивувати вступників йти на менш популярні програми, наприклад інженерні. Вони затребувані на ринку праці» [11].

Зі зростанням вартості освітніх послуг здійснюється також і зменшення ліцензійних обсягів на спеціальність «Право»: за період 2017–2020 рр. відбулося зменшення на 1,2 %.

Запропонована Концепція розвитку юридичної освіти (далі – Концепція) має низку суперечливих та дискусійних положень. Найбільш радикальним убачаємо новий зміст правничого фаху стосовно поділу юридичних професій на категорії. До першої категорії належать «регульовані види правничої діяльності» (суддя, прокурор, адвокат). У другу групу автоматично потрапляють усі інші напрями правничого фаху, а саме: робота на посаді нотаріуса, юридичного радника, слідчого; керівників юридичних служб державних органів, підприємств, установ. Третій напрям становить підготовка наукових кадрів вищої категорії. Основною метою поділу правничих професій на групи є підвищення якості підготовки фахівців, які по закінченню юридичного ЗВО будуть практикувати у сфері регулювання правничої діяльності та зможуть реалізовуватися за обраною спеціальністю.

З огляду на такий поділ виникає проблема відомчої освіти. ЗВО зі спеціальними умовами навчання забезпечують підготовку фахівців за вузькими спеціалізаціями в межах галузі знань «Право» та «Правоохоронна діяльність». Серед них ЗВО, що функціонують у системі Міністерства внутрішніх справ України (далі – МВС України), Служби безпеки України, Державної фіскальної служби, Державної пенітенціарної служби України.

У контексті запропонованої Концепції відбувається дискусія: чи достатньо майбутнім поліцейським професійної освіти, чи на посадах середнього та старшого офіцерського складу органів поліції повинні працювати юристи з вищою освітою? Проблеми фахової підготовки рядового й офіцерського складу МВС України активно обговорюються у зв'язку зі створенням у 2015 році Національної поліції. На тлі цих дискусій з'явилися досить радикальні бачення реформування ЗВО зі специфічними умовами навчання в системі МВС України. Так, Асоціація українських моніторів дотримання прав людини в діяльності правоохоронних органів пропонує ліквідацію всіх ЗВО в системі МВС України та створення на базі ліквідованих ЗВО мережі поліцейських шкіл, які не надають вищу освіту, а здійснюють первинну підготовку поліцейських (від шести місяців до одного року) як для тих посад в поліції, де не потрібна вища юридична освіта, так і для тих, де необхідна юридична освіта, а також проводять регулярні заходи з підвищення кваліфікації для всіх поліцейських [6].

Член Вищої ради правосуддя, професор, доктор юридичних наук Андрій Бойко переконаний, що фах правника наділений професійною незалежністю та відповідальністю і не може здобуватися в закладах, де все будується на підпорядкуванні вищому за званням та субординації: «Правник є носієм верховенства права. Він служить суспільству, у нього інша місія. Він повинен навчатися там, де гарантуються академічні права та свободи. Цього не може бути в подібних закладах» [9]. Однак він погоджується з тим, щоб у таких вишах створювалися потужні правничі школи, і не варто необдуманно знищувати все [9].

Отже, у Концепції пропонується, що «...готувати юристів зможуть тільки юридичні школи («правничі»), що перебувають у підпорядкуванні МОН України (класичні університети, профільні університети), і приватні вищі учбові заклади, що отримали ліцензію, а відомчі вузи в цьому законопроекті взагалі не розглядаються і, вочевидь, на переконання його авторів, мають взагалі зникнути... Автори проекту мали б знати, що нині найбільшим роботодавцем і так званим споживачем юридичних кадрів є саме Міністерство внутрішніх справ. Цікаво й те, що юридичними професіями в цьому законопроекті визнаються лише такі, як суддя, адвокат, прокурор та нотаріус, і рівень їхньої освіти має відповідати рівню кваліфікації магістра права. Щодо юридичної професії, то оперативні працівники, слідчі, юрисконсульти підприємств – це вже не юристи, і обіймати ці посади можуть будь-які спеціалісти з будь-якою освітою», – наголошує у своїй статті Сергій Гусаров, доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент Національної академії правових наук України, академік Інженерної академії України, заслужений юрист України [4].

Досить часто науковці порівнюють вітчизняну юриспруденцію з механізмами отримання вищої юридичної освіти таких держав, як Німеччина, Англія, США. Виникає питання доречності та можливості перенесення цих схем на реалії освіти України загалом. Зараз інститути зі специфічними умовами навчання є потужними конгломератами, що об'єднують не тільки спеціальності поліцейського спрямування, а й професії за спеціальностями 081 «Право», 262 «Правоохоронна діяльність», 051 «Економіка» (спеціалізація – економічна безпека), 21.05 «Інформаційна безпека держави» та інші, які надаються в межах контрактної форми навчання тим, хто виявив бажання отримати цей фах. Згідно зі статистичними даними прийому студентів до ЗВО за джерелами фінансування станом на 2018 рік заклади, що знаходяться у підпорядкуванні МВС України, за контрактною формою здійснюють підготовку 52 % від загального обсягу слухачів. Необхідно наголосити, що всі абітурієнти, незважаючи на форму фінансування, добровільно та цілеспрямовано обрали саме ці заклади вищої освіти для отримання освіти. Отже, розгляд ЗВО зі специфічними умовами навчання як закладів, «де все будується (освітній процес) на покорі перед вищим за званням та субординації» [9], є обмежений і такий, що призводить до порушення принципу вільного доступу до освіти та надає саме цим закладам дискримінаційного статусу, незважаючи на потужний викладацький склад, який забезпечує високий рівень викладання.

Традиційною залишається ступенева освіта для здобуття доступу до інших видів правничої діяльності. Спочатку навчання за освітньо-професійною програмою бакалавра, потім проходження єдиного державного кваліфікаційного іспиту (далі – ЄДКІ) – вступ до магістратури зі складанням єдиного вступного іспиту з іноземної мови та єдиного фахового вступного випробування. Після закінчення навчання в магістратурі також складається ЄДКІ, за результатами якого випускник отримує кваліфікацію «магістр» за спеціальністю «Право / міжнародне право» з обов'язковим зазначенням спеціалізації. Проте необхідно зауважити, що сьогодні активно відбувається обговорення питання впровадження принципу наскрізної магістратури.

Висновки. Підсумовуючи, можна зробити висновок, що юридична освіта є складовою вищої освіти України та відповідає запитам суспільства. Сучасна державна політика України має проєвропейський вектор розвитку. Поступове переорієнтування вітчизняного ринку освітніх послуг на європейські стандарти якості зумовило реформування системи юридичної освіти відповідно до найкращих світових практик, але не варто забувати про свої традиції та формування національного законодавства, нехтувати власним потенціалом та досвідом побудови унікальних вітчизняних правничих шкіл.

Водночас необхідно наголосити, що реформа юридичної освіти є на сьогодні актуальною та необхідною для забезпечення змін у всій правовій системі держави з метою створення потужного апарату захисту державницьких інтересів, прав і свобод кожного громадянина України.

Список використаних джерел

1. Проект Закону про юридичну (правничу) освіту і загальний доступ до правничої професії. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62613 (дата звернення: 10.05.2021).
2. Проект Концепції реформування юридичної освіти. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-proponuye-dlya-gromadskogo-obgovorennya-napracovanij-spilno-zministerstvom-yusticiyi-ukrayini-proekt-konceptsiyi-reformuvannya> (дата звернення: 10.05.2021).
3. Бахрушин В. Що можна вважати вищою юридичною освітою. URL: <http://education-ua.org.ua/articles/897-shcho-mozhna-vvazhati-vishchoyu-yuridichnoyu-osvitoyu> (дата звернення: 10.05.2021).

4. Гусаров С. М. МВС без юристів – кому це вигідно? URL: <http://www.golos.com.ua/article/294627> (дата звернення: 10.05.2021).
5. Опришко В. Ф. Особливості підготовки юристів у непрофільних вищих навчальних закладах України: сучасний стан і шляхи подальшого розвитку. *Правове регулювання економіки*. 2013. Вип. 13. С. 6–27. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pre_2013_13_3 (дата звернення: 10.05.2021).
6. Реформувати систему поліцейської освіти. URL: <http://umdppl.info/police-experts.info/legislation/education/> (дата звернення: 10.05.2021).
7. Стан юридичної освіти та науки в Україні (результати досліджень) / ОБСЄ. URL: <http://www.osce.org/uk/ukraine/108309?download=true> (дата звернення: 10.05.2021).
8. Чумак О. В. Модернізація державного механізму фінансування вищої освіти в умовах її реформування. *Теорія та практика державного управління : збірник наукових праць ХарPI НАДУ*. 2017. № 3. С. 56–72.
9. Якуша В. Запасний аеродром. *Закон і бізнес*. 2021. № 7 (1513). URL: https://zib.com.ua/ua/print/146684-_mvs_uchat_lishe_koritisiya_tomu_pравnikiv_u_pogonah_bilshe_.html (дата звернення: 10.05.2021).
10. Вища юридична освіта в Україні. Проблема розвитку та вдосконалення. URL: <https://bookster.com.ua/vyshcha-iurydychna-osvita-v-ukraini-problema-rozvytku-ta-vdoskonalennia/> (дата звернення: 10.05.2021).
11. Вартість контрактного навчання має відповідати фактичним витратам університету – уряд ухвалив постанову про індикативну собівартість. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/vartist-kontraktного-navchannya-maye-vidpovidati-faktichnim-vitratam-universitetu-uryad-uhvaliv-postanovu-pro-indikativnu-sobivartist> (дата звернення: 10.05.2021).

References

1. Proekt Zakonu pro yurydychnu (pravnychu) osvitu i zahalnyi dostup do pravnychoi profesii [Draft law on legal education and general access to the legal profession]. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62613 [in Ukrainian].
2. Proekt Kontseptsii reformuvannia yurydychnoi osvity [Draft Concept of Legal Education Reform]. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-proponuye-dlya-gromadskogo-obgovorennia-napracovaniy-spilno-zministerstvom-yusticiyi-ukrayini-proekt-koncepciyi-reformuvannia> [in Ukrainian].
3. Bakhrushyn, V. (2017). Shcho mozhna vvazhaty vyshchoiu yurydychnoiu osvitoiu [What can be considered higher legal education]. URL: <http://education-ua.org/ua/articles/897-shcho-mozhna-vvazhati-vishchoyu-yuridichnoyu-osvitoiu> (data zvernennia: 10.05.2021) [in Ukrainian].
4. Husarov, S. M. (2017). MVS bez yurystiv – komu tse vyhidno? [The Ministry of Internal Affairs without lawyers – who benefits from it?]. URL: <http://www.golos.com.ua/article/294627> [in Ukrainian].
5. Opryshko, V. F. (2013). Osoblyvosti pidhotovky yurystiv u neprofilnykh vyshchych navchalnykh zakladakh Ukrainy: suchasnyi stan i shliakhy podalshoho rozvytku [Features of training of lawyers in non-core higher educational institutions of Ukraine: current state and ways of further development]. *Pravove rehuliuвання економіки*. № 13. S. 6–27. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pre_2013_13_3 (data zvernennia: 10.05.2021) [in Ukrainian].
6. Reform the police education system [Reform the police education system]. URL: <http://umdppl.info/police-experts.info/legislation/education> [in Ukrainian].

7. Stan yurydychnoi osvity ta nauky v Ukraini (rezultaty doslidzhen) / OBSIe [The state of legal education and science in Ukraine (research results) / OSCE]. URL: <http://www.osce.org/uk/ukraine/108309?download=true> [in Ukrainian].
8. Chumak, O. V. (2017). Modernizatsiia derzhavnoho mekhanizmu finansuvannia vyshchoi osvity v umovakh yii reformuvannia [Modernization of the state mechanism of financing higher education in the conditions of its reform]. *Teoriia ta praktyka derzhavnoho upravlinnia: zbirnyk naukovykh prats KharRI NADU*. № 3. S. 56–72 [in Ukrainian].
9. Iakusha, V. (2021). Zapasnyi aerodrom [Spare airfield]. *Zakon i biznes*. № 7 (1533). URL: https://zib.com.ua/ua/print/146684_mvsv_uchat_lishe_koritisyia_tomu_pravnykiv_u_pogonah_bilshe_.html (data zvernennia: 10.05.2021) [in Ukrainian].
10. Vyshcha yurydychna osvita v Ukraini. Problema rozvytku ta vdoskonalennia [Higher legal education in Ukraine. The problem of development and improvement]. URL: <https://bookster.com.ua/vyshcha-iurydychna-osvita-v-ukraini-problema-rozvytku-ta-vdoskonalennia> (data zvernennia: 10.05.2021) [in Ukrainian].
11. Vartist kontraktного navchannia maie vidpovidaty faktychnym vytratam universytetu – uriad ukhvalyv postanovu pro indykatyvnu sobivartist [The cost of contract tuition should correspond to the actual costs of the university – the government has adopted a resolution on the indicative cost]. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/vartist-kontraktного-navchannya-maye-vidpovidati-faktichnim-vitratam-universitetu-uryad-uhvaliv-postanovu-pro-indykatyvnu-sobivartist> (data zvernennia: 10.05.2021) [in Ukrainian].

Utkina Galina,

PhD in Economics

(Donetsk State University of Internal Affairs, Kryvyi Rih)

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-7513-4407>

Datsiuk Tetiana,

PhD in History

(Donetsk State University of Internal Affairs, Kryvyi Rih)

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-1708-076X>

SOME ASPECTS OF THE LEGAL EDUCATION REFORM IN UKRAINE

The article analyzes the current state of the legal education reform in Ukraine. It also considers the directions and methods of reforming of the domestic system of legal education, which takes into account the requirements of the pro-European vector of development of higher education in Ukraine. The article reviews the work of leading theorists and practitioners on reforming higher legal education. It also considers different points of view and the author expresses personal point of view of the problem. Analysis of the source base and current trends in reforming the system of higher legal education in Ukraine indicates an insufficient level of development of the topic, which determines its relevance. The Ministry of Education and Science of Ukraine acts as a regulator of the education market and takes a number of measures to optimize it. Thus, a draft Concept of Legal Education Reform for legal education has been developed. A critical analysis of some of the project's provisions revealed contradictory provisions that could negatively affect the state of legal education in Ukraine. The authors emphasize that in Ukraine, free educational institutions with specific training conditions, in particular those that are in the system of Interior Ministry of Ukraine, should continue to coexist with classical legal institutions of higher education. These institutions have already become powerful educational conglomerates for the training applicants for higher education for their further employment in the police, as well as in public and private institutions in various specialties –

economic security, information security, management. The article also focuses on the inappropriateness of the full transferring of the educational experience of economically powerful countries to Ukraine. It has led to a conclusion that the gradual reorientation of the domestic market to European quality standards gave impetus to reform of the legal education system to the best world practices, but our traditions, national legislation, potential and experience in building unique domestic law schools should not be forgotten or neglected.

Key words: *state educational policy; higher education; legal education; reforming.*

Надіслано до редколегії 17.05.2021
Рекомендовано до публікації 21.05.2021